

הרצל בתקשורת

דוח תקופתי (אוקטובר 2018)

מאת ד"ר אנטון ברקובסקי

בעיתונות

בפתיחה חגיגית של קו הרכבת המהירה לירושלים טען שר התחבורה כץ כי מדובר בביטוי נוסף של הגשמת האוטופיה ההרצליאנית. כוונתו של כץ היא ל"רכבת החשמלית" שתוארה בספרו של הרצל "אלטנוילנד".¹

מוטי קרפל טוען כי האנטישמיות החדשה (המופנית לא רק נגד הדת היהודית אלא גם נגד יהודים ונגד המדינה היהודית) בדמות פעילות ארגונים שונים בזירות השונות מפריכה את חזונו של הרצל - שמדינת ישראל תפתור את העולם מאנטישמיות.²

ב"המודיע" הופיעה כתבה נרחבת אודות ביקורו של הקיסר הגרמני ווילהלם השני בארץ ב-1898 ועל תרומתו לפלסטינה ולירושלים בפרט, על התקוות של ההתיישבות האירופית בארץ ושל מנהיגי התנועה הציונית (בדגש על הרצל). בסוף הכתבה נחשף "הביזיון ההיסטורי" – התמונה המפורסמת של הרצל ווילהלם במקווה ישראל אינה מקורית, אלא "פוטומונטאז", שגרמה לרבים "להאמין כי השניים באמת הצטלמו יחדיו".³ הקוריוז האחרון - "הפייק ניוז" בסגנון של "הפוטושופ של המאה ה-19" - הוזכר גם ב"הארץ".⁴

גול קלב מתאר את מאפייני וביטויי היהדות המודרנית – "גרסת 3.0". לטענתו, היא מתהווה כיום על בסיס רעיונות ציוניים ובהתאם לשינויים הרבים בזהות החברה היהודית בארץ ובתפוצות. כמו כן, הוא טוען כי היא מתפתחת בתגובה לאיומים על יהדות ועל מדינת ישראל (כגון אנטישמיות ואנטי-ישראליות) ומסוגלת להתגבר על השסעים ולקרב בין פלגים פוליטיים שונים. גול קלב סבור כי יהדות 3.0 מאיירת את הגשמת חלומו של הרצל – "הציונות היא החזרה ליהדות".⁵

ב"מקור ראשון" נותחו עמדותיה האנטי-ישראליות המובהקות של הנהגת חסידות סאטמר בנוגע למדיניות הפנים והחוץ של ישראל (בדגש על עידוד העלייה). רבניה מאשימים את ישראל בתנופת האנטישמיות בעולם, דבר שמביא למחיר כבד בקרב יהודי הגולה. הציטוטים מיומנו של הרצל, כגון "האנטישמים יהיו החברים

¹Kalev, Gol. Further fulfillment of Herzl's Utopia. *The Jerusalem Post* (5.10.2018), p. 21.

² קרפל, מוטי. האף הארוך של האנטישמים. *עולם קטן* (2018.12.10), עמ' 3.

³ בנימין, ק. עבר והווה. *המודיע – תוספת* (19.10.2018), עמ' 57-59.

⁴ Aderet, Ofer. The first Zionist fake news marks its 120th anniversary, starring Herzl and the kaiser. *Haaretz* (31.10.2018), p. 8.

⁵ Kalev, Gol. Jewish transformation - Judaism 3.0. *The Jerusalem Report* (19.10.2018), pp. 31-33.

הטובים ביותר שלנו, המדינות האנטישמיות יהיו בנות בריתנו" משמשים את סאטמר להוכחת כישלון הרעיון הציוני.⁶

על רקע רצח היהודים בבית כנסת בפיטסבורג העלה צביה גרינפלד את הדילמה ההיסטורית שעומדת בפני יהדות ארה"ב. מדובר במיעוט גדול שלא בחר בפתרון של הרצל לאנטישמיות – כינון המדינה – אלא העדיף להתערות בחברה הכללית של ארה"ב. כמו כן, נתפסים היהודים בתור תומכים היסטוריים של הגירה המונית לארה"ב, דבר שמעורר שאלות במישורים הבאים: הגדרה עצמית, זהות והשתייכות פוליטית.⁷

---

⁶ קליין, צביקה. "העלייה לישראל בעת הזו היא כפירה". *מקור ראשון - שבת* (26.10.2018), עמ' 14-17.

⁷ גרינפלד, צביה. הדילמה של יהדות ארצות הברית. *הארץ* (29.10.2018), עמ' 2.